4. Павленко О. І. Творче середовище в дошкільному закладі: теорія і практика. Київ: Шкільний світ, 2015. 240 с.
5. Савченко Т. С. Формування емоційно-ціннісного ставлення до творчості у дітей дошкільного віку. Черкаси. 2015. 180 с.
6. Ткаченко В. О. Вплив педагогічних технологій на розвиток самовираження дітей дошкільного віку. Харків. 2014. 210 с.
7. Школяр Л. М. Психологія розвитку дітей дошкільного віку. Харків. 2013. 240 с.

ФОРМУВАННЯ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ НАВИЧОК ЦИФРОВОГО ГРОМАДЯНСТВА ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Алла Толстяк, здобувач ступеня вищої освіти «магістр»
Науковий керівник: О.В.Шикиринська, кандидат педагогічних наук, доцент,
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (Україна)

FORMATION OF DIGITAL CITIZENSHIP KILLS IN ORDER PRESCHOOL CHILDREN AS A PEDAGOGICAL PROBLEM

Alla Tolstyak, master's student
Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

Анотація. *Стаття присвячена актуальній проблемі формування цифрового громадянства. У статті розглядається важливість розвитку вихователя в сучасному суспільстві, зокрема в контексті освіти та виховання цифрового громадянства.*

Ключові слова: *цифрове громадянство, дитина, дошкільник, вихователь.*

Abstract: *the article is dedicated to the pressing issue of forming digital citizenship. It discusses the importance of the educator's development in modern society, particularly in the context of education and the upbringing of digital citizenship.*

Keywords: *digital citizenship, child, preschooler, educator.*

Наявність цифрової грамотності кожної людини – це наше сьогодення, адже у всіх сферах суспільного життя сьогодні використовуються цифрові технології. Розвиток цифрового середовища сучасного суспільства зумовлює необхідність цифрової грамотності кожної людини. Гаджети є реаліями життя дітей. Діти стикаються з ними, починаючи з раннього віку, спостерігаючи за батьками та рідними. Наслідуючи дорослих, діти з раннього віку починають користуватися планшетом, сенсорним телефоном, ноутбуком. Також сучасні діти переглядають мультфільми на YouTube, грають у віртуальні ігри, тобто є активними користувачами Інтернету. Вони перебувають у відкритому цифровому соціально-інформаційному просторі, що здійснює на них як позитивний так і негативний вплив. Іншими словами, сучасні діти є громадянами не лише реального світу, але й віртуального, цифрового світу. Питанням, що не викликає заперечень у наукових колах є те, що процес користування дітьми дошкільного віку комп'ютерними пристроями має відбуватися без шкоди фізичному та психічному здоров'ю дитини. Ще одним актуальним питанням педагогіки дошкільної освіти на сьогодні є формування в дітей навичок безпечного користування як пристроями, так і Інтернетом. Саме тому потрібно з найменшого віку починати знайомити дітей з можливими загрозами в Інтернеті, формувати вміння безпечного користування гаджетами [2]. Поряд із зазначеними проблемами, важливо пам'ятати й про розвиток емоційного інтелекту дітей під час взаємодії в цифровому світі [6].

Як зазначає дослідниця проблем дошкільної освіти О. Рейпольська, серед актуальних проблем формування цифрового громадянства варто називати й проблему нерозуміння

багатьох батьків важливості формування основ інформаційної культури та кібербезпеки дітей [4]. Батьки використовують планшет та телефон для того, щоб дитина не заважала їм вдома. Іншою проблемою є незнання батьків основ власної інформаційної безпеки. В Інтернеті на дитину чекають різноманітні загрози, такі, як сексуальний контент, спілкування з незнайомцями, повідомлення особистих даних та даних батьків.

Проведений нами аналіз наукових джерел, спрямованих на дослідження проблеми формування цифрової компетентності, умінь працювати з комп'ютером, формування основ безпечного користування дітьми Інтернетом, дозволило з'ясувати, що серед науковців не існує єдиної точки зору щодо трактування термінів «цифрова компетентність» та «цифрова грамотність», що відображено в нормативних документах. Згідно з редакцією Базового компоненту дошкільної освіти 2021 року в розділі «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі. Комп'ютерна грамота», цифрова компетентність визначається як здатність використовувати інформаційно-комунікаційні та цифрові технології для задоволення власних потреб і вирішення освітніх та ігрових завдань на основі елементарних знань, умінь та позитивного ставлення до комп'ютерної та цифрової техніки [1, с. 26]. Відповідно до цього компоненту, одним із результатів освітньої роботи є розвиток цифрової компетентності та цифрової грамотності в дітей дошкільного віку. Наявність у дитини дошкільного віку цифрової компетентності з іншого боку, є умовою її цифрового громадянства.

З метою формування в дітей старшого дошкільного віку навичок безпечного користування Інтернетом та основ кібезбезпеки, що є складовою цифрового громадянства, пропонуємо використовувати навчальний посібник із безпеки дітей в Інтернеті, що розроблений компанією Google у співробітництві з організаціями The Net Safety Collaborative та Internet Keep Safe Coalition [3]. Даний посібник було оцінено Науковим центром «Злочини проти дітей» Університету Нью-Гемпшир. Вихователь закладу дошкільної освіти та вчитель початкової школи можуть використати даний посібник для засвоєння дітьми основ знань про безпеку в Інтернеті. Посібник охоплює п'ять фундаментальних тем щодо цифрового громадянства та безпеки: ділися з обачністю (цифровий слід і відповідальне спілкування); не дай себе обманути (фішинг, шахрайство та надійні джерела); бережи свої таємниці (безпека в Інтернеті та паролі); круто бути доброзичливим! (боротьба з негативною поведінкою в Інтернеті); сумніваєшся? Спитай! (сумнівний контент та сценарії). Для того, щоб виконувати з дітьми практичні завдання, подані в посібнику, не потрібно мати спеціальні професійні навички та готувати спеціальне обладнання або інші ресурси. Крім того, матеріал, пройдений з дітьми, можна весело й цікаво закріпити на практиці завдяки пригодницькій онлайн-грі Interland, яку, за відсутності достатньої кількості гаджетів у закладі дошкільної освіти можна проводити, об'єднавши дітей у невеликі групи (3-5 дітей) [7].

Міжнародна спілка International Society for Technology in Education (ISTE) провела незалежний аудит посібника з безпеки дітей в Інтернеті та визнала його ресурсом, що допомагає підготувати дітей на рівні Стандартів ISTE 2021, а також відзначила грифом матеріалів підготовчого рівня (Seal of Alignment for Readiness).

Отже, нами розглянуто один із засобів, що може бути використаний для формування навичок цифрового громадянства дітей старшого дошкільного віку, а саме посібник з безпеки дітей в Інтернеті.

Список використаних джерел

1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти): Нова редакція: затв. наказом МОН України від 21.01.2021 № 33. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf.
2. Канарова О., Семеняко Ю., Шикиринська О. Забезпечення інформаційної безпеки дітей дошкільного віку в умовах сучасного медіапростору. *Молодь і ринок.* № 5/225. С.104-108.
3. Обачність. Пильність. Захист. Доброзичливість. Сміливість. Посібник з безпеки дітей в Інтернеті. URL: https://services.google.com/fh/files/events/bia_curriculum_2021_ua.pdf

4. Рейпольська О. Комп'ютерна грамота для старших дошкільників. *Вихователь-методист дошкільного закладу.* 2021. №9. URL: https://emetodyst.expertus.com.ua/918213
5. Шикиринська О. Технологія Web-quest у формуванні професійної компетентності майбутнього вихователя ЗДО. *Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти : збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (Вінниця, ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, 22-23 квітня 2021 р.)* / за ред. О.А.Голюк; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, факультет дошкільної і початкової освіти імені Валентини Волошиної. Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля, 2021. Вип. 10. С. 330-333.
6. Шикиринська О.В., Мацюк А.В. Педагогічні умови розвитку емоційного інтелекту дітей старшого дошкільного віку в умовах цифрової медіаграмотності. *Теорія і практика використання інформаційних технологій в умовах цифрової трансформації освіти: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції* / Упорядник: Твердохліб І.А. Київ: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024. С. 232-235.
7. Karuk I., Kolesnik K., Kryvosheya T., Prysiazhniuk L., Shykyrynska O., Vyshkivska V., Komarivska N. The development of cooperation skills of senior preschoolers in the experimentation process. *SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION Proceedings of the International Scientific Conference*. Volume I, May 27, 2022. P. 404-414.

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ГУМАНІСТИЧНОЇ СПРЯМОВАНОСТІ СПІЛКУВАННЯ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ

Галина Франчук, здобувач ступеня вищої освіти «магістр»
Науковий керівник: Л.В. Іщенко доктор педагогічних наук, професор
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського(Україна)

PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR FORMING HUMANISTIC ORIENTATION OF COMMUNICATION IN SENIOR PRESCHOOLERS

Halyna Franchuk, aster's student
Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

Анотація. *У статті розглядаються педагогічні умови формування гуманістичної спрямованості спілкування старших дошкільників. Визначено значення гуманістичного підходу в освітньому процесі дошкільних закладів та вплив середовища на розвиток гуманістичних якостей дітей.*

Ключові слова: *гуманістична спрямованість, старші дошкільники, педагогічні умови, виховання, толерантність, емпатія.*

Abstract. *The article examines the pedagogical conditions for the formation of a humanistic orientation in communication among older preschoolers. The significance of the humanistic approach in the educational process of preschool institutions and the influence of the environment on the development of children's humanistic qualities are determined.*

Key words: *humanistic orientation, older preschoolers, pedagogical conditions,upbringing, tolerance, empathy.*

Формування гуманістичної спрямованості спілкування у старших дошкільників є одним із ключових завдань сучасної освіти, адже в діти старшого дошкільного віку активно засвоюють соціальні норми, навчаються основам етикету, формують свою особисту позицію у взаємодії з однолітками та дорослими, тому гуманістична спрямованість спілкування у